

KIRJANDUS

9. klass

(70 tundi)

ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED
Lugemine, õpilane: Valdab erinevaid lugemistehnikaid ja oskab analüüsida oma lugemist, hindates oma lugemisoskust. Oskab iseseisvalt leida huvipakkuvat kirjandust ning lugeda seda. Tutvustab klassikaaslastele loetud raamatut, tutvustades autori, teose sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrreldes seda teiste teostega. Jagab klassikaaslastele lugemissoovitusi. Loeb soovitatud tervikteoseid kodustes tingimustes ja osaleb ühisaruteludes nende üle arutledes.	Lugemine, õpilane: On läbi lugenud vähemalt neli erinevat eakohast tervikteost eri žanrites, mis kuuluvad väärtkirjanduse hulka. Loeb eakohast eri žanrilist kirjandust sujuvalt ja mõtestatult ning hindab lugemist. Tutvustab loetud raamatute autoreid, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb neid teiste teostega
Jutustamine	Jutustamine

Loo jutustamisel võib järgida teksti kompositsiooni, muutes tegevuse aega ja kohta ning lisades uusi tegelasi ja sündmusi vastavalt vajadusele. Samuti on võimalik kasutada erinevaid lõppude stiile ja jutustada erinevatest vaatepunktides, samuti kasutada tsitaate. Loo saab jutustada kokkuvõtlikult, lähtudes faabulast ja/või süžest. Elektroonilise meedia, näiteks raadio, televisioon ja internet, erinevate jutustamisviisidega tutvumine pakub rikkalikke võimalusi õppida erinevaid tehnikaid ja stiile jutustamiseks.	Õppetulemusena oskab õpilane kokkuvõtlikult jutustada loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.
Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine Küsimuste loomine erinevateks eesmärkideks: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja hindamisküsimused. Vastamine küsimustele kasutades tsitaate, oma sõnu või arvamust, sõltumata tekstist.	Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine Vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele; kasutab tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus-tagajärg-seoste üle; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ja demokraatlikest väärtustest; arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse. tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;

Teksti põhimõtete tuvastamine. Teema ja peamõtte väljatoomine. Konspekti koostamine. Arutelu teemade üle, mis on esitatud tekstis. Autori seisukohtade ja sõnumi mõistmine ning sõnastamine. Oma arvamuse väljendamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete toetamine isikliku kogemuse ja teksti näidetega. Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide valimine, tähenduste selgitamine ja valiku põhjendamine. Probleemi olemuse, põhjuste, tagajärgede ja lahenduste üle arutlemine. Järelduste tegemine teksti põhjal. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või muudest allikatest. Oma sõnavara laiendamine. Keelelised kujundid ja stiilivõtted: epiteet, võrdlus, metafoor, isikustamine, kordus, retooriline küsimus, hüüatus, ellips, inversioon. Sümbolite tõlgendamine. Allegooria ja allteksti mõistmine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine.	mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes. seletab oma sõnadega eepika, lüürika, dramaatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli, ballaadi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja tragöödia olemust.
--	---

Luuletekstide tõlgendamine. Autori keelekasutuse eripärade avastamine. Teose stiililise omapära kirjeldamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine. Ilukirjanduse peamised žanrid: eepika, lüürika, dramaatika. Eepose, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli, miniatuuri tunnused. Luule vormid: värss, stroof, erinevad riimiskeemid. Oodi, ballaadi, soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused.	
Esitamine Ettekande eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?) Ettekande ladusus, selgus ja sisutäpsus; sobiva sõnavara, tempo ja hääletooni valimine; korrektne kehahoid, hingamine ja diktsioon. Silmside hoidmine kuulaja-vaatajaga. Miimika ja žestikulatsiooni kasutamine. Teose tutvustava ettekande koostamine ja esitamine	Esitamine Oskab koostada ja esitada teost tutvustavat ettekannet.
Omalooming	Omalooming

Õpilased koostavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, sealhulgas regilaulu, kujundirikka luuletuse või miniatuuri, tegelase iseloomustuse või CV, tegelaste juhtlaused, teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, miljöö kirjelduse, artluse kirjandusteose probleemide üle, sisulise vastandteksti alustekstile, teatrietenduse, filmi või kirjandusteose arvustuse ja muud sarnast. Omaloomingulised tööd tänapäeva kultuurinähtuste ja kultuurilooliste isikute teemadel.	Koostab tervikliku sisuga ning sujuvalt sõnastatud kirjeldava (nt tegelase iseloomustuse või miljöö kirjelduse) või jutustava (nt muinasjutt või muistend) teksti. Kirjutab kirjandusteose alusel artlusega kirjandi, väljendades oma seisukohti toetudes nii alusteksti näidetele kui ka isiklikule arvamusele, ning tagades teksti sisu arusaadavuse, sobiva stiili, korrektse vormistuse ja õigekirja.
---	---

9ndas klassis toimub lõimumine matemaatikaga (lugemis-ja kuulamisülesannetes lihtsamate matemaatiliste tehete kasutamine: liitmine, lahutamine, protsendi arvutamine) loodusainetega (erinevates tekstides lindude ja loomade elu kujutamine), ajalooga (erinevate ajaloo etappide tutvustamine),infotehnoloogiaga (EKI kasutamine, sõnaveeb)